

UN KIT DE UZ DRAMATIC ȘI VECTOR IDENTITAR

Conferențiar univ. dr. Emanuela ILIE
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Abstract: *My paper presents Oltița Cîntec' recent book entitled **Kitul artistului începător. Cum să mă fac cunoscut?** [The beginner artist's kit. How do I make myself known?], which saw the light of day in the middle of this year. This substantial volume highlights both the undoubted expertise and the didactic vocation of the author – renowned theater scholar, long-time drama columnist, screenwriter and director, university professor at UAGE, etc. Although anchored in various realities of the field of reference (the performing arts, with everything they imply, from the conceptualizing phase to the actual applicative one), Oltița Cîntec's discourse attracts attention through a series of stylistic attributes and operates with symbolic associations, factual analogies and correspondences of all kinds, which make it agreeable to a large category of readers, not only those who are professionals or those in the process of becoming professionals in different theatrical subfields.*

Keywords: *“beginner artist's kit”, Oltița Cîntec, user guide, dramatic fields, theatrical performance*

Sub un titlu deopotrivă ludic, încurajator-optimist și expert, cel mai nou volum care poartă semnătura Oltiței Cîntec (**Kitul artistului începător. Cum să mă fac cunoscut?, Editura Polirom, Iași, 2024**) pune în valoare atât expertiza indubitabilă, cât și vocația didactică a autoarei – teatrolog reputat, cronicar dramatic de cursă lungă, scenarist și regizor, profesor universitar la UAGE etc. O face însă într-un discurs care, deși ancorat în diverse realități ale câmpului de referință (artele spectacolului, cu tot ceea ce presupun ele, de la faza conceptualizantă la toate etapele subsecvente demersului propriu-zis aplicativ), își păstrează o serie de atribute stilistice și operează cu asocieri simbolice, analogii factuale și corespondențe de tot felul, care îl fac agreabil oricărei categorii de cititori, nu numai celor profesioniști sau în curs de profesionalizare.

Ce-i drept, uvertura peritextuală pare a promite preeminența deschiderii paideice a demersului materializat în cartea de față. Clarificându-și intențiile, autoarea vorbește, cu excesivă modestie, despre un simplu îndrumar destinat celor aflați la începutul unei cariere în teatru, dornici să intre în posesia unui *savoir faire* care să le netezească evoluția și să le sporească vizibilitatea: „Ghidul meu de supraviețuire și reușită e, în esență, un cumul de exerciții de teatrologie aplicată și nu are, nici pe departe, pretenția de a fi un fel de biblie a ocupațiilor artistice. E un sumar de concluzii și de istorii concrete din care tinerii, și nu numai ei, căci vorbim de un teritoriu al continuelor reinventări, să aleagă ce și cât anume li se potrivește. Ca teatrolog, am considerat întotdeauna că cel mai trist tip de carte e cel scris din orgolii de autor, cel care nu folosește nimănui, cu excepția autorului însuși. Această carte am scris-o ca să fie utilă.”

Desigur însă că o asemenea descriere, așezată strategic într-un perimetru litotic, este înșelătoare, căci varietatea de formule narrative și axe structurante la care Oltița Cîntec apelează în acest op sintetic este neîndoielnică. Pe lângă dimensiunea strict paideică, evidentă spre exemplu în secvențele intitulate *Self-promotion, Cum să faci un self-tape, Cum să devii o voce, Tăcerea sugestivă, Trucuri de impresionat o comisie, Cum măsurăm reușita?, Câteva sugestii de practician, Disciplina profesională și reușita* ș.a., cartea pune în valoare numeroase active teatrale ale criticului profesionist, cronicarului dramatic și organizatorului de manifestări

artistice de amploare (autoarea este directorul excelentului Festival Internațional de Teatru pentru Publicul Tânăr Iași, ajuns deja la a XVII-a ediție). Expertiza de *connaissanceur* cu gusturi sigure și diagnostician de finețe este vizibilă atât în fișele de lectură cu pretext spectacular, cât și în secvențele ce concentrează file de istoria teatrului universal, ingenios combinate cu micro-eseuri pe diverse teme culturale, schițe urbane și chiar fragmente de jurnal de călătorie: *Cum s-a construit brandul Shakespeare, Jucându-l pe „marele Will”, Teaching Shakespeare, Producția vândută cel mai rapid din istoria teatrală a Londrei, O cafenea a intrat în istoria teatrului – La MaMa New York, Mozart cu fire, Teatru patrimonial, Shakespeare la iarbă verde* etc.

Alte texte din *Kitul...* Oltiței Cîntec pun în lumină o dimensiune dialogică mai mult decât binevenită în contextul auctorial ce mizează, la un nivel de adâncime, și pe o valorificare implicită a relației maestru-discipol. În acest scop, autoarea prezintă modele de bune practici, distilează și reflectează pe marginea unor povești de succes, oferă spre analiză anti-modele de conduită teatrală ori invită la dialog personalități marcante ale artelor spectacolului: *Florin Piersic Jr.: „Am avut întotdeauna nevoie de prieteni pe scenă”, La casting cu Radu Afrim, Regie în duet – Andreea și Andrei Grosu, David Lodge și nevoia de reclamă, Patricia Gomis, un exemplu de teatru făcut într-un cătun din Senegal* ș.a.m.d. De un real interes sunt și cele câteva secvențe în care, indiferent dacă apelează la interfața dialogică sau rămâne în zona eseisticii cu detentă psihologică, mentalitară, culturală ș.a.m.d., fixează tipologii, sugerează modalități de supraviețuire, contrage obișnuințe nocive în lumea teatrului ori a filmului. O face, desigur, fie în formule sintetice năzuind spre cristalizarea aforistică (precum, bunăoară: „În online, sanctificarea vine din like și share.”; „Aplaudatul e un limbaj codat, molipsește un grup, e un tip de comportament colectiv care, în absența unor repere personale ferme, poate fi deturnat foarte ușor.”; „Zonă a subiectivităților, în arte succesul e încă și mai relativizat. Dar nu mai puțin atrăgător, ba cu atât mai tentant, întrucât expunerea e maximă.” etc.), fie în enunțuri substanțiale, înlănțuite după principiul inferențelor: „În avalanșa de fake-uri care inundă mediul virtual, nu puțini sunt cei ce recurg la planuri neortodoxe doar de dragul măririi vizibilității și, în consecință, a creșterii numărului de contracte și a veniturilor rezultate din publicistica generată de trafic. Scurtăturile, trișatul funcționează și în mediul online, insuficient reglementat încă. Unii cumpără urmăritori falși, creând conturi ale unor persoane inexistente. Consumatorii trebuie să-si păstreze gândirea critică în fața acestor practici, având în vedere că scopul principal al acestora e sporirea vânzărilor.” Nu în ultimul rând, oferă concentrate identitare în nucleul cărora plasează fragmente esențializate din propria evoluție ca teatrolog complet, căruia împlinirea vocațională îi permite mereu și exerciții (meta)estetice autentic participative, și epifanii prilejuite de călătorii mereu reiterate (inclusiv în sine), și întâlniri miraculoase, cu investitură energetică majoră: *Cum a reușit peste Ocean Saviana Stănescu, Intuiție și încredere în oameni. Cum am cunoscut-o pe Ellen Stewart, Tipăriturile unui spectacol* etc.

Punând într-o fericită conjuncție ipostazele-cheie ale autoarei și semnificațiile majore ale demersurilor întreprinse în direcția unei mai bune valorizări a artelor spectacolului, cartea *Kitul artistului începător. Cum să mă fac cunoscut?* își atinge cu prisosință toate mizele. Ideativă și delectabilă, antrenantă și atașantă, completează cu aplomb paideic opera unui teatrolog reputat, care știe să își pună în valoare și inteligența reflexivă, și verva stilistică, în folosul unei macro-comunități interesate de esteticile prioritar teatrale.